

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE
DE L'ESCOLA DAINA ISARD COOPERATIVA D'ENSENYAMENT
D'OLESA DE MONTSERRAT

En procés de revisió

**Escola Daina Isard Cooperativa d'Ensenyament,
Olesa de Montserrat, 2011**

Sumari

1. Projecció

2. Els contextos

El context legal

El context sociolingüístic

3. Les llengües (o textos)

L'aprenentatge de les llengües a l'Escola

La llengua catalana

La llengua castellana

La llengua anglesa

La llengua francesa

Les llengües a la Cooperativa

4. Missatge

1. PROJECCIÓ

Dins el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans llegim que una projecció és l'acció de projectar, l'efecte. Aquest document vol ser una projecció d'un seguit de circumstàncies, de pràctiques i de finalitats que exposen i expliquen el projecte lingüístic de centre de l'Escola Daina Isard Cooperativa d'Ensenyament d'Olesa de Montserrat.

La projecció es divideix en quatre parts, aquesta, una mena d'introducció motora, i tres més: els contextos, les llengües (o textos) i el missatge. Aquests capítols, al seu torn, poden obrir-se en diferents apartats, especialment el segon i el tercer, per tal d'anar precisant els múltiples aspectes que el document incorpora. Identifiquem-los un pèl més.

El capítol segon, els contextos, es refereix a allò que en podríem dir les circumstàncies que envolten les llengües a l'Escola Daina Isard, sense oblidar els aspectes normatius, que no deixen de ser elements eventuais d'acord amb factors històrics, polítics i culturals.

El capítol tercer, les llengües (o textos), exposa quines són les estratègies i les pràctiques habituals, a les aules o fora d'elles, per tal de portar a terme l'acompliment del projecte. D'entrada hi ha una doble distinció entre el tractament de les llengües en allò que podríem definir dins les coordenades lectives i allò que restaria fora d'aquestes coordenades, encara que les zones de contacte siguin moltes i permeables. Evidentment l'apartat dedicat a l'aprenentatge de les llengües es diversifica per parlar de cada una d'elles, la primera la catalana ja que és la vehicular.

Finalment el darrer capítol, el quatre, manifesta els objectius finalistes, les propostes de millora si fa el cas i totes aquelles consideracions importants que hom creu necessàries. La llengua ens fa humans i res del que és humà volem que ens sigui aliè. És el missatge.

Aquest document l'ha elaborat l'equip de direcció de l'Escola Daina Isard Cooperativa d'Ensenyament d'Olesa de Montserrat durant l'estiu de 2009, s'ha presentat al claustre i al consell rector de la Cooperativa i, finalment, l'ha aprovat el consell escolar del centre per tal de presentar-lo al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Precisament en l'article 6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya llegim: *La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament* (Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya).

2. ELS CONTEXTOS

L'Escola Daina Isard, creada l'any 1969 per iniciativa de la societat civil, és una cooperativa de consumidors formada pels pares i les mares dels alumnes amb l'objectiu *d'impartir l'ensenyament en general i la realització de qualsevol activitat de tipus docent, cultural o formativa, en l'àrea del saber, sigui tècnica, artística, esportiva o d'altres*, com es pot llegir en l'article 2 dels seus estatuts propis aprovats en l'assemblea extraordinària de Daina Isard Societat Cooperativa Catalana d'Ensenyament el 6 de maig de 2004. La seva activitat principal, però, és l'ensenyament reglat de tres a divuit anys, amb les etapes d'Educació Infantil, d'Educació Primària, d'Educació Secundària Obligatòria i de Batxillerat, amb un total de 811 alumnes, 576 famílies i 90 professionals tot just començar el curs 2009-2010.

L'Escola es troba situada al barri del Collet de sant Joan d'Olesa de Montserrat dins la comarca del Baix Llobregat. Ara bé, la procedència de l'alumnat no es circumscriu exclusivament a la població olesana, ja que un bon nombre d'alumnes arriba de poblacions veïnes o pròximes com ara Abrera, Castellbisbal, Castellví de Rosanes, Collbató, El Bruc, Esparreguera, Hostalets, Pallejà, Sant Andreu de la Barca, Sant Esteve Sesrovires, Vacarisses i Viladecavalls, en una proporció aproximada del 30%. Així, doncs, la població escolar resident a Olesa de Montserrat és d'un 70%, repartida per tota la població, sense que puguin fixar-se uns barris dominants tal com demostra el document elaborat per l'empresa Catalunya Camina "Estudi del camí escolar de Daina-Isard d'Olesa de Montserrat" l'any 2007 amb la intenció de promoure una certa rehumanització dels carrers de la Vila.

En l'ideari del projecte educatiu de centre de l'Escola, presentat, discutit i aprovat en l'assemblea general ordinària de 25 de novembre de 1993, hi llegim: *l'Escola [Daina Isard] té com a llengua vehicular el català en tots els àmbits d'actuació; i es compromet a l'ensenyament de les dues llengües oficials del país per tal d'aconseguir en ambdues uns nivells vàlids de competència lingüística, així com a l'ensenyament d'altres llengües estrangeres.*

Aquest fragment de l'ideari que versa sobre aspectes lingüístics hauríem de comparar-lo amb allò que hem anotat de l'article 6 de l'Estatut. I sobretot pot servir-nos de guia sobre el que escriurem en els capítols posteriors. Abans, però, haurem d'anotar alguns elements contextuais referits a la normativa i al panorama sociolingüístic, el general de Catalunya i el particular de la Cooperativa, sense oblidar que Olesa de Montserrat es troba a la comarca del Baix Llobregat.

2.1. El context legal

L'elaboració i l'aprovació del projecte lingüístic de centre arrenca de la confluència als anys vuitanta i noranta del segle passat de dues forces dominants. D'una banda, el convenciment que els centres educatius han d'anar construint la seva autonomia, propòsit expressat tímidament a la LODE de 1985 i més clarament a la LOGSE de 1990, i, de l'altra, la necessitat d'establir una normativa lingüística a Catalunya, primer amb la Llei 7/1983 de normalització lingüística i, després, amb la Llei 1/1998 de política lingüística on, a l'article 20, llegim que *els centres d'ensenyament de qualsevol grau han de fer del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tan internes com externes*.

Les últimes dues grans lleis aprovades més recentment sobre l'educació, una d'àmbit estatal, la LOE de 2006, i l'altra d'àmbit autonòmic, la LEC de 2009, tornen a insistir en l'autonomia dels centres i, en el cas de la LEC, es parla de qüestions lingüístiques que caldrà desenvolupar.

De moment, hem de tirar un o dos anys enrera i situar-nos davant la lletra de quatre decrets que estableixen l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil (decret 181/2008 de 9 de setembre), de l'educació primària (decret 142/2007 de 26 de juny), de l'educació secundària obligatòria (decret 143/2007 de 26 de juny) i del batxillerat (decret 142/2008 de 15 de juliol). Tots quatre, en els seus articles 4, parlen de la llengua catalana com a eix vertebrador del projecte educatiu i afegeixen tot seguit que *el català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i d'aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies*. Poc després afegeixen que tots els centres educatius hauran d'elaborar un projecte lingüístic propi d'acord amb la realitat sociolingüística de l'entorn. El de Daina Isard és aquest.

2.2. El context sociolingüístic

Segons l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008* elaborada per la Generalitat de Catalunya, *el 35.6% de la població diu tenir el català com a llengua habitual, el 45.9% manifesta que té el castellà i el 12% declara tenir tant el català com el castellà com a llengües habituals*. Si sumem els diferents tants per cent veurem que resta un 6.5% de població que usa, habitualment, una altra llengua que en qualsevol cas no és ni la catalana ni

la castellana. Són dades de tot Catalunya de l'any 2008 extretes de l'espai web de la Generalitat el dia 28 de juliol de 2009.

Aquestes dades varien de manera important si les relacionem amb diferents territoris. L'*Enquesta* divideix el país en set zones: Àmbit Metropolità, Camp de Tarragona, Comarques Gironines, Comarques Centrals, Alt Pirineu i Aran, Àmbit de Ponent i Terres de l'Ebre. Olesa de Montserrat i bona part de les altres poblacions de referència de l'Escola Daina Isard es troben situades en l'anomenat Àmbit Metropolità. Aquí els usos lingüístics presenten els següents resultats: la llengua castellana és l'habitual pel 53.8% de la població, la catalana ho és pel 27.8%, les dues llengües alhora pel 13.5% i un 4.9% de la població usa habitualment altres llengües.

Desconeixem les dades sociolingüístiques d'Olesa de Montserrat a pesar dels contactes establerts amb l'administració local. És possible que variïn en relació a tota la zona metropolitana, ja que la Vila d'Olesa es troba a la zona nord del Baix Llobregat. Sí que coneixem les dades dels usos lingüístics familiars de Daina Isard: la llengua d'ús més habitual és la catalana amb un 63%, la llengua castellana s'usa habitualment amb un 22%, les dues alhora representen un 13% i un 2% de les famílies parlen normalment en una altra llengua. Les diferències, no cal ni dir-ho, són notables, no només pel que fa a la zona metropolitana sinó a tot el país. No es pot oblidar, però, que és precisament en aquest Àmbit Metropolità on es concentra bona part de la població total. Ho constatem perquè aquestes dades són altament significatives a l'hora de fer un diagnòstic sobre l'estat de salut de la llengua catalana.

3. LES LLENGÜES (O TEXTOS)

Hem arribat al capítol fonamental d'aquest projecte lingüístic. Aquí hem d'exposar les estratègies i les pràctiques habituals per tal de mantenir la llengua catalana com a llengua primera d'aprenentatge i com a llengua vehicular de l'organització sense oblidar, però, que els nostres alumnes han d'adquirir un alta competència lingüística amb la llengua castellana, la llengua anglesa i, si fa el cas, la llengua francesa. Allò que podríem definir com la competència plurilingüe dels parlants.

L'apartat 3.1. es concentra en l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües a l'Escola, dins de l'escenari lectiu. El 3.2. referencia l'ús de les llengües en relació a l'organització i la gestió de l'entitat. La frontera, per sort, no és exacta; de fet les llengües sempre han estat ponts de diàleg i de col·laboració, una mena de clam (i de cant!) permanent contra les fronteres administratives que els estats han pintat amb colors en els mapes oficials i han fitat amb marques geodèsiques sobre el territori.

3.1. L'aprenentatge de les llengües a l'Escola

A l'Escola Daina Isard la llengua fonamental del procés ensenyament-aprenentatge és la llengua catalana. Això vol dir que els alumnes també han d'aconseguir un nivell màxim en el coneixement i l'ús de la castellana i el màxim nivell de competència en una o dues llengües estrangeres, actualment la llengua anglesa i la llengua francesa, aquesta segona de manera voluntària. Anem a veure cada un dels casos.

3.1.1. La llengua catalana

La llengua catalana és la llengua vehicular de les activitats d'ensenyament i d'aprenentatge de l'Escola. És l'eina de relació i cohesió de tota la comunitat educativa i l'idioma de comunicació primer, tant a nivell oral com a nivell escrit. El context sociolingüístic del centre que hem vist en l'apartat 2.2. no fa necessària l'aplicació d'unes estratègies especials d'immersió lingüística.

A l'Educació Infantil el català és la llengua matriu en el procés d'ensenyament-aprenentatge. A l'Educació Primària també, amb el compliment de les hores que la normativa fixa: 3 hores de llengua catalana de 1 a 4 EP i 3.5 a 5 i 6 EP, a banda de les estructures lingüístiques comunes. A l'Educació Secundària Obligatoria i al Batxillerat els alumnes fan 3 i 2 hores, només, d'acord amb la normativa. Evidentment la llengua catalana és llengua vehicular de les altres àrees excepte en el cas de les altres llengües. Sobre la taula hi ha la possibilitat d'impartir alguna matèria en una llengua que no sigui la catalana.

D'acord amb les propostes curriculars es treballa la llengua catalana en la seva doble dimensió, l'oral i l'escrita. Les programacions curriculars des d'EI 3 anys fins a 2 Batx. expliciten els objectius, les competències, els continguts i els mecanismes que ho fan possible.

Escolta, lectura, oralitat i escriptura conformen una quadriga vital per al coneixement i l'ús de qualsevol llengua. Per això els quatre cavalls citats es treballen des d'EI d'acord amb el desenvolupament i les capacitats dels alumnes. I es fa especialment de manera conjunta en aquelles activitats que més ho possibiliten: des dels projectes d'EI i d'EP fins als treballs de recerca de Batx. tot passant pels treballs de síntesi i el projecte de recerca d'ESO. També, òbviament, en les sessions lectives amb les accions del professorat i, si fa els cas, dels alumnes.

La importància de la llengua catalana no es circumscriu únicament a l'àrea que porta el seu nom. Tot el professorat és conscient de la importància de la llengua com a mecanisme principal d'adquisició i transmissió, per això es

demana correcció ortogràfica i competència expressiva en totes les activitats lectives que es desenvolupen. Bona part del material didàctic està elaborat en llengua catalana, tant si és d'adquisició externa com si és d'elaboració pròpia.

Aquesta estratègia transversal que persegueix competència lingüística en tots els àmbits del coneixement també té una coordinada vertical segons la qual el claustre preveu continuïtat i coherència entre els diferents cursos i les diferents etapes. Per això s'estableixen reunions entre els equips docents, s'elaboren i es publiciten els projectes curriculars de totes les àrees i s'avaluen els resultats amb l'objectiu d'establir mecanismes de millora.

L'Escola fa un seguiment acurat dels alumnes nouvinguts. Si es detecten casos d'alumnes amb dificultats, el departament de suport en fa la valoració i busca els mecanismes de reforç necessaris. És estrany el cas dels alumnes que desconeixen les dues llengües oficials de l'estat, però l'experiència acumulada demostra que els nois i les noies tenen una gran plasticitat en el coneixement de qualsevol llengua nova si aquesta és la dominant en el context escolar.

A banda d'allò estrictament acadèmic i que el currículum prescriu, l'Escola promou activitats dirigides a l'aprenentatge de la llengua catalana i al desenvolupament de les quatre habilitats abans anotades: escoltar, llegir, parlar i escriure. Algunes d'aquestes activitats són la visita a la Biblioteca Santa Oliva, el padrí de lectura, la presència al centre de diferents escriptors que presenten la seva obra, la festa de Sant Jordi, l'activitat teatral, l'acció musical o la publicació de la revista *La Nostra* que compta amb 23 anys d'història.

L'avaluació del coneixement de la llengua catalana per part de cada un dels alumnes és contínua i global, per això el professorat estableix les seves activitats de control i es realitzen les avaluacions trimestrals i finals de cada un dels cursos. Si hem de fer cas de les últimes dades conegudes (prova externa d'avaluació de primària 2010-2011 i resultats de les provés d'accés a la universitat 2008-2009, 2009-2010 i 2010-2011) per parlar només de proves externes, podem afirmar que els alumnes de l'Escola Daina Isard tenen una competència lingüística en llengua catalana superior a la mitjana de Catalunya. Les dades són públiques i l'administració educativa les coneix, entre altres raons, perquè les elabora. Ara mateix, però, estem pensant en com millorar aquests resultats.

Que la llengua catalana sigui la llengua vertebradora de l'Escola Daina Isard no significa que les altres llengües, oficials o no, no siguin importants. De fet, totes les llengües són igual de valuoses, independentment del nombre de parlants. La quantitat d'usuaris és un valor pràctic, no pas cultural ni molt menys moral. Per això es respecta l'ús de qualsevol altra llengua i s'intenta que els alumnes adquireixin curiositat lingüística i voluntat de coneixement d'altres idiomes.

3.1.2.

La llengua castellana

La llengua castellana és la segona llengua d'ús més habitual per part dels alumnes i, en general, de tota la comunitat educativa. Tothom la coneix i l'usa amb més o menys intensitat. Com molt bé s'explicita en el projecte educatiu de centre, l'Escola Daina Isard vol que tots els seus nois i noies adquireixin una màxima competència lingüística en aquesta llengua.

Per això el nombre d'hores lectives dedicat a aquesta llengua és superior al mínim exigit: 3 hores a tots els cursos d'Educació Primària excepte a 5 EP que són 4, sempre a banda de les estructures lingüístiques comunes, i, seguint la normativa, 3 hores a Educació Secundària Obligatoria i 2, només, a Batxillerat. El només no és retòric. Abans tampoc.

D'acord amb les propostes curriculars es treballa la llengua castellana en la seva doble dimensió, l'oral i l'escrita. Les programacions curriculars des de 1 EP fins a 2 Batx. expliciten els objectius, les competències, els continguts i els mecanismes que ho fan possible.

Com que l'Escola fa un seguiment acurat dels alumnes nouvinguts, també pot detectar aquells en què el coneixement de la llengua castellana és escàs. No acostuma a passar, però si fa el cas, des del departament de suport s'habiliten els mecanismes necessaris que puguin corregir la situació.

De la mateixa manera que es fa per a la llengua catalana, l'Escola fomenta activitats dirigides a l'aprenentatge de la llengua castellana. Bàsicament són les mateixes que les anotades en l'apartat anterior (visita a la Biblioteca Santa Oliva, padrí de lectura, presència de diferents escriptors que presenten la seva obra, festa de Sant Jordi, activitat teatral, acció musical o publicació de la revista *La Nostra*), justament perquè l'Escola persegueix el millor coneixement en el màxim de llengües.

L'avaluació del coneixement de la llengua castellana per part de cada un dels alumnes també és contínua i global, per això el professorat estableix les seves activitats de control i es realitzen les avaluacions trimestrals i finals de cada un dels cursos. Si hem de fer cas de les últimes dades conegudes (prova externa d'avaluació de primària 2010-2011 i resultats de les proves d'accés a la universitat 2008-2009, 2009-2010 i 2010-2011) per parlar només de proves externes, podem afirmar que els alumnes de l'Escola Daina Isard tenen una competència lingüística en llengua castellana superior a la mitjana de Catalunya, encara que sensiblement menor si la comparem amb la de la llengua catalana. Les dades són públiques i l'administració educativa les coneix, entre altres raons, perquè les elabora. Ara mateix, però, també estem pensant en com millorar aquests resultats.

3.1.3. **La llengua anglesa**

L'ensenyament-aprenentatge de la llengua anglesa és una tercera gran fita que l'Escola persegueix. Aquí, però, les coordenades contextuals canvien de manera radical ja que aquesta no és una llengua ni habitual ni compartida. Això no obstant, l'Escola té la pretensió que l'alumnat obtingui el màxim de competència lingüística en aquesta llengua estrangera que, com sabem, s'ha convertit en una mena de koiné en aquest món pleonàstic.

La llengua anglesa s'introdueix a nivell oral a partir d'Educació Infantil 3 anys i no s'abandona obligatòriament fins a 2 de Batxillerat. A l'Educació Infantil els alumnes fan 2:30 hores d'aquesta llengua a la setmana i a l'Educació Primària, l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat en fan 3. En alguns casos, aquestes sessions són compartides per més d'un professor, amb la creació de grups reduïts. En el cas de primer, segon i tercer d'ESO els alumnes poden optar a més hores de llengua anglesa de forma voluntària i d'acord amb l'optativitat ofertada pel centre, i a més a més a tercer i quart d'ESO es fan grups flexibles en l'àrea comú.

També s'imparteix en llengua anglesa una part de l'àrea de Coneixement del medi natural a tots els cursos d' EI i d'EP.

Per augmentar les hores d'exposició a la llengua anglesa hi ha dos auxiliars de conversa procedents d'Irlanda que entraran a tots els nivells educatius..

D'acord amb les propostes curriculars es treballa la llengua anglesa en la seva doble dimensió, l'oral i l'escrita. Les programacions curriculars des d'EI 3 anys fins a 2 Batx. expliciten els objectius, les competències, els continguts i els mecanismes que ho fan possible. La tria del material didàctic per a la llengua anglesa s'exerceix amb una cura especial davant les múltiples i variades propostes que el mercat ofereix. L'aparició de les PDI s'han convertit en una bona oportunitat de recerca de material, ja que la immediatesa i la connectivitat que permet l'artefacte possibilita immersions lingüístiques ràpides, encara que siguin puntuals.

El professorat que imparteix llengua anglesa es reuneix recurrentment per comentar l'estat de la qüestió i buscar nous recursos.

En el cas dels alumnes nouvinguts, l'Escola també detecta aquells casos d'alumnes amb un coneixement de la llengua anglesa per sota de la mitjana. Els desdoblaments són el mecanisme principal per a la seva correcció.

No ho tornarem a dir exactament. Però l'Escola promou algunes activitats no estrictament acadèmiques que volen estimular l'expressió oral i escrita en qualsevol llengua. Per això, les bases dels jocs florals de Sant Jordi

admeten obres escrites en llengua anglesa o, per aquesta mateixa raó, no és gens difícil trobar escrits en llengua anglesa a *La Nostra*. I una pràctica més extrema: alguns alumnes de Batx. han presentat el seu treball de recerca en aquesta llengua.

L'avaluació del coneixement de la llengua anglesa per part de cada un dels alumnes torna a ser contínua i global, per això el professorat estableix les seves activitats de control i es realitzen les avaluacions trimestrals i finals de cada un dels cursos. Si hem de fer cas de les últimes dades conegudes (resultats de les proves d'accés a la universitat 2008-2009, 2009-2010 i 2010-2011 i Competències Bàsiques de 6 EP 2010-2011) podem afirmar que els alumnes de l'Escola Daina Isard tenen una competència lingüística en llengua anglesa superior a la mitjana de Catalunya, i la diferència no és menor ja que estem parlant de més d'un punt en l'històric de la selectivitat universitària dels darrers tres anys. Les dades són públiques i l'administració educativa les coneix, entre altres raons, perquè les elabora. Ara mateix, ho acabem d'escriure, també estem pensant en com millorar aquests resultats. No és cap obsessió particular, simplement es tracta d'una obligació col·lectiva.

3.1.4. La llengua francesa

La segona llengua estrangera que l'alumnat de l'Escola pot aprendre és la llengua francesa. Diem que pot aprendre perquè no té caràcter obligatori. S'ofereix dins el currículum de l'Educació Secundària Obligatoria amb 2 hores a 1 ESO, 3 a 2 ESO, 2 a 3 ESO i 3 a 4 ESO sempre dins la franja de l'optativitat en els tres primers cursos i dels itineraris en el darrer. A pesar que l'oferta sigui temporal, hi ha dos elements que permeten adquirir uns coneixements de la llengua francesa amb certa rapidesa: el nombre reduït d'alumnes que la cursen i la proximitat lingüística de les llengües romàniques.

Ho tornem a dir. D'acord amb les propostes curriculars es treballa la llengua francesa en la seva doble dimensió, l'oral i l'escrita. Les programacions curriculars dels quatre cursos d'ESO referits a aquesta àrea expliciten els objectius, les competències, els continguts i els mecanismes que ho fan possible. La tria del material didàctic per a la llengua francesa també s'exerceix amb una cura especial davant les múltiples i variades propostes que el mercat ofereix. L'aparició de les PDI permeten, ja ho hem escrit abans, uns acostaments ràpids i puntuals a situacions lingüístiques de primera mà.

L'avaluació del coneixement de la llengua francesa per part de cada un dels alumnes torna a ser contínua i global, per això el professorat estableix les seves activitats de control i es realitzen les avaluacions trimestrals i finals de cada un dels cursos de l'ESO. Ara, en aquest cas no tenim unes proves externes que ens permetin comparar resultats.

Si hem de fer cas a algunes hipòtesis sobre el futur geopolític d'Europa, el coneixement de la llengua francesa serà un valor afegit per a les properes generacions. De moment ja ho és per entendre una de les cultures occidentals que ha deixat un llegat intel·lectual immens i captivador.

Per tal de donar continuïtat a l'aprenentatge de la llengua francesa al Batxillerat l'escola ofereix unes classes de conversa fora de l'horari lectiu.

3.2. Les llengües a la Cooperativa

A la Cooperativa d'Ensenyament Daina Isard la llengua vehicular de comunicació i de gestió és la catalana tal i com s'explicita en el seu projecte educatiu. Per això tota la documentació que genera la institució, des dels seus estatuts propis fins a la senyalització dels espais de l'edifici, s'escriu en llengua catalana. Per aquella mateixa raó, tots els seus treballadors en tenen coneixement.

La documentació generada acostuma a ser corregida per un especialista que, a banda de les qüestions ortogràfiques, gramaticals i sintàctiques, procura un ús no sexista del llenguatge. En aquest darrer aspecte, es vetlla per no caure en un llenguatge discriminatori sense que això signifiqui caure en uns models obsessius que poden anar en contra de la mateixa llengua.

Si, com acabem de dir, la Cooperativa genera la seva documentació en català, vol dir que les seves relacions externes també són en aquest idioma. Evidentment, en aquells casos que sigui necessari, els membres representants de la Cooperativa usen la llengua castellana (o si és el cas i la coneixen, una altra) per tal de facilitar la comunicació.

Per tot plegat, la llengua de relació amb les famílies és la catalana, tant en els documents escrits, en paper o electrònicament, com en les relacions orals, reunions i tutories. Això no significa que en algunes converses privades, especialment les tutories, a vegades la llengua usada sigui la castellana.

A banda de l'activitat lectiva, la Cooperativa ofereix múltiples serveis als seus membres: acollida matinal, transport, cuina i menjador, neteja i manteniment, activitats extraescolars i altres tipus d'accions culturals, esportives, formatives o lúdiques. En tots aquests casos, la llengua habitual és també la catalana encara que en la contractació d'un servei extern puntual no en fa un requisit imprescindible. No podem deixar aquest paràgraf sense escriure que entre les activitats extraescolars que ofereix la Cooperativa a través de L'espai de cultura hi ha cursos per a la iniciació i el perfeccionament de la llengua anglesa per a tots els nivells, durant tot l'any acadèmic i de forma concentrada el mes de juliol.

En la immensa majoria de les relacions externes Daina Isard usa la llengua catalana, des de l'administració local fins al Departament d'Educació, tot

passant per entitats com l'Agrupació Escolar Catalana o altres organitzacions relacionades professionalment amb el centre.

Com hem vist gairebé al començament d'aquest text, el centre no compta amb una diversitat lingüística elevada. Ara podem afegir que tampoc s'hi experimenta el conflicte lingüístic. La mediació entre llengües és gairebé nul·la, encara que alguna vegada ha calgut un servei de facilitació que l'administració local ha proveït. Les famílies nouvingudes saben i accepten que la llengua catalana és la vehicular.

L'Escola compta amb una biblioteca gestionada parcialment per una persona que s'encarrega d'organitzar el fons documental. Les adquisicions bibliogràfiques provenen de dos mecanismes: les donacions particulars o institucionals i les recomanades pel claustre a través d'una partida econòmica que provisiona la Cooperativa. Els alumnes usen la biblioteca de forma lliure per a la consulta o bé de forma col·lectiva d'acord amb les indicacions del professorat. A banda d'aquesta biblioteca comuna, a les aules d'EI i d'EP hi ha petits espais de lectura amb un fons reduït però especialitzat de llibres. Es tracta de promoure la lectura des de tantes estratègies i plataformes com es pugui i, de fet, els currículums reflecteixen aquest objectiu amb intensitat. Com proclama un punt de llibre elaborat per la Cooperativa ara fa uns anys, *llegir ens fa lliures*.

El portal web de l'entitat és un altre magatzem d'informació cada vegada més important. És, també, una eina de comunicació, interna i externa, que dóna suport a la tasca lectiva i a la gestió i publicació de la Cooperativa. Per això la llengua usada majoritàriament és la catalana encara que les altres llengües també hi tenen cabuda, especialment en relació a les àrees de referència. Es pot veure (o llegir?) a www.daina-isard.cat.

4. MISSATGE

A mitjan segle XX, concretament al 1960, la universitat de Cambridge (que per cert, aquest any celebra els seus 800 anys!) va publicar el famosíssim article de Roman Jakobson "Linguistics and poetics" on, entre moltes altres idees, explicitava aquell esquema present en tota comunicació verbal: *addresser-context-message-contact-code-addressee*, un esquema que tots els mestres i professors del món han instal·lat en el seu sediment cultural i, suposem, sedimenten en els seus alumnes d'una manera o d'una altra. Al bell mig de la fórmula una paraula: *message*. ¿Quin és el missatge d'aquest projecte lingüístic? ¿Què escriuríem dins l'ampolla que sura per tots els mars i que conté un paper enigmàtic i il·luminador alhora? Nosaltres, quatre coses. Aquestes.

En la seva *Política*, Aristòtil, gairebé al començament, diu: *La razón por la cual el hombre es, más que la abeja o cualquier animal gregario, un animal social es evidente: la naturaleza, como solemos decir, no hace nada en vano, y el hombre es el único animal que tiene palabra. La voz es signo del dolor y del placer, y por eso la tienen también los demás animales, pues su naturaleza llega hasta tener sensación de dolor y de placer y significársela unos a otros; pero la palabra es para expresar lo conveniente y lo dañoso, lo justo y lo injusto, y es exclusivo del hombre, frente a los demás animales, el tener, él sólo, el sentido del bien y del mal, de lo justo y de lo injusto, etc., y la comunidad de estas cosas es lo que constituye la casa y la ciudad* (*Política*, I, 9). El fragment, escrit fa més de dos mil anys, conté una idea fundacional que després han repetit centenars de pensadors, entre ells Wilhelm von Humboldt quan explica que la consciència humana i el llenguatge són dos elements inseparables o, per posar un exemple ben diferent, quan la saviesa popular ironitza tot afirmant que el nom fa la cosa. És el valor infinit de la paraula.

I bé. Aquesta paraula en majúscules s'ha corporitzat en milers de llengües diferents, ara, diuen, unes sis mil, encara que la meitat d'elles, unes tres mil seran depredades per aquest món global (anàvem a dir pleonàstic) durant el segle actual. Una d'aquestes sis mil llengües, és la catalana, l'autòctona i la pròpia d'un territori i d'uns parlants que s'expressen d'una manera semblant però també d'una manera diferent a com ho fan els parlants de les altres sis mil llengües del món. Joan Solà, el darrer Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i una de les autoritats vives sobre tot allò que afecta el nostre idioma, en la seva intervenció titulada "La paraula" a la cambra del Parlament de Catalunya el passat 1 de juliol de 2009 va manifestar que *la llengua catalana no està bé de salut: ni de salut política ni de salut social ni de salut filològica*. El toc d'atenció és evident i, sobretot, significatiu si es fa davant dels diputats de Catalunya. Però també és cert que el món s'ha fet petit i que els habitants del planeta circulen i circularan incansablement amb una gran necessitat de comunicar-se i, sobretot, amb moltes ganes d'entendre's.

O dit d'una altra manera. Daina Isard Cooperativa d'Ensenyament ha de fer compatible el llegat lingüístic particular amb l'universal. Per això, mentre redactàvem aquest document, aquest acte de comunicació escrit, ens ha agradat tant constatar com l'any 1993 en el projecte educatiu de centre ja es parla de llengua vehicular, referit a la catalana, i de competència lingüística, referit a totes les llengües motiu d'aprenentatge. Els documents oficials que també hem reportat, des dels decrets curriculars de darrera hora fins al nou Estatut, comparteixen aquest mateix plantejament. La llengua vehicular de l'Escola Daina Isard és la catalana però tots els seus alumnes han de tendir cap a una competència lingüística en el màxim de llengües per a parlar i per a dir.

Una última qüestió, la darrera. Per què ho fem tot això? Per què escrivim aquest projecte lingüístic? La resposta és molt simple. Ho fem per ajudar els nostres alumnes a construir horitzons personals i col·lectius a partir d'una projecció conceptual que identifica amb tot el convenciment possible

l'educació, el pensament expert, l'autoestima, l'esforç, el sentit crític, la responsabilitat, la competència expressiva i la interconnexió comunicativa com a valors a l'alça ara mateix i en el futur immediat. No els podem comentar, aquest no és el lloc, però fixem-nos només en els dos darrers, la competència expressiva i la interconnexió comunicativa. És a dir, la capacitat i la possibilitat de llegir, d'entendre, d'explicar, de relatar i d'imaginar el món des de cada una de les cases de la consciència que cada alumne és i representa. I si cada alumne és una casa, l'escola deu ser la polis de tots plegats.

Hores de dedicació de llengües

Educació infantil

	Comunicació i llenguatge	Llengua anglesa (complementàries)
Educació Infantil 3	11	2,5
Educació Infantil 4	12	2,5
Educació Infantil 5	12	2,5

Educació Primària

	Llengua catalana	Llengua castellana	Estructures lingüístiques comunes	Llengua anglesa
1	3 (1 desdoblada)	3	2	2(1 desdoblada) + 1 cpl
2	3 (1 desdoblada)	3	2	2(1 desdoblada) + 1 cpl
3	3 (1 desdoblada)	3	1	2(1 desdoblada) + 1 cpl
4	3 (1 desdoblada)	3	1	3(1 desdoblada)
5	3.5(1 desdoblada)	3	1	2(1 desdoblada) + 1 cpl
6	3(1 desdoblada)	3	1	3(1 desdoblada)

Educació secundària i batxillerat

	Llengua catalana	Llengua castellana	Llengua anglesa	Llengua francesa (Optativa)	Llatí
1	3(1 desdoblada)	3	3(1 desdoblada)	2	
2	3(1 desdoblada)	3	3(1 desdoblada)	3	
3	3	3	3(3 grups)	2	
4	3	3	3(3 grups)	3	3
1batx	2	2			4
2batx	2	2			4

Optatives i modalitat

	Taller de llengües	Univers de lectura	Francès	Taller d'anglès	Literatura catalana	Literatura castellana
1	2	2		2		
2	3	1		3		
3	2	1				
4		1				
1 batx			1h			4
2 batx			1h		4	

A més d'aquestes hores, hi ha suports en petit grup per treballar la llengua.

Olesa de Montserrat, 2 de setembre 2011.